

dine materia; sed est e converso, ordine forma, 12. q. 223. 8. o.

3 Infusio gratia requiriatur ad justificationem, 12. q. 213. 2. o.

2 Requiritur etiam remissio culpe, & novitas vita per gratiam, 12. q. 213. 1. 6. o.

3 In habentibus usum rationis preparatio, qua homo facit quod in se est, requiritur ad justificationem, non autem in carentibus usum rationis, 4. q. 17. q. 1. a. 2. q. 1. o.

4 In habentibus usum rationis requiritur ad justificationem motus liberi arbitrii consentientis, non autem causam, 12. q. 213. 3. o. & 4. 5. 6. c. & 3. q. 86. 6. ad 1.

5 Ad justificationem impii requiritur duplex motus liberi arbitrii, sc. detestatio peccati, & desiderium iustitiae Dei, 12. q. 213. 5. o. & 7. ad 1. & ad 2. 3. q. 86. 2. c.

6 Ad eam requiruntur qualior, sc. infusio gratia, motus liberi arbitrii per fidem in Deum, detestatio peccati, remissio culpe, 12. q. 213. 6. o. & 3. quest. 86. 6. ad 1. & ad 2. q. 88. 2. c.

7 Requiritur etiam motus fidei, & concurrens charitas, timor, & humilitas, 12. q. 213. 4. o. & 3. q. 86. 6. ad 1. & ad 3.

8 Actus misericordia operatur contra peccatum dupliciter, scil. vel per modum satisfactionis; vel per modum preparationis; primo modo actus misericordia sequitur justificationem, secundo vero modo praecepit eam, vel concurrens cum aliis virtutibus requiritur, 12. q. 213. 4. ad 1.

9 Deus est principalis causa justificationis. Passio Christi est causa meritoria. Sacramenta ecclesie sunt causa instrumentalis. Fides vero efficiens instrumentum causa principalis, 12. q. 64. 3. c.

10 Non est inquirenda ratio, quare Deus aliquos iustificet, & liberet a peccato, & alios relinquit in peccatis, 1. q. 3. 7. c. ad 2. & 12. q. 98. 4. ad 2. & q. 106. 2. ad 2.

11 Refutatio Christi est causa instrumentalis, & exemplaris resurrectionis animarum, scilicet iustificando eas, 3. q. 56. 2. o. & q. 61. 5. ad 1.

12 Refutatio Christi est causa iustificante tronos, quantum ad terminum ad quem, sacramenta vero & passio Christi, quantum ad terminum a quo, 3. q. 6. 2. ad 4. & q. 59. 2. ad 3. & q. 62. 5. ad 3.

13 Iustificatio appropriatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

14 Manifestat iustitiam Dei, sicut causam exemplarem, misericordiam vero, ut causam efficientem; sed bonitas creature manifestat bonitatem Dei utroque modo, 1. quest. 45. 6. ad 3.

15 Justificari dicitur tripliciter, sc. quoad reputationem, executionem, & causam; sed opera legis justificabant primo modo & secundum; non autem tertio modo, 12. q. 100. 12. c.

16 Oppositum videtur dici quoad opera legis, 1. q. 62. 6. ad 3. & q. 70. 4. o.

17 Omnia praecepta veteris legis justificabant dispensationem, & figuraron, non autem causando habitum, sed adum justificationem, 12. q. 98. 4. c. f. & ad 2. & q. 100. 12. o.

18 Præcepta ceremonialia non justificabant, nisi ex obedientia, & devotione, id est, non contingebant iustitiam, nisi in generali. Moralia vero justificabant in speciali, secundum generali iustitiam. Justificationem, secundo vero modo præcepit eam, vel concurrens cum aliis virtutibus requiritur, 12. q. 213. 4. ad 1.

19 Lex nova continet duo, scil. gratiam principaliter & documenta & præcepta secundario. Ratione primi iustificat, non autem ratione secundi, 12. q. 106. 3. o.

20 Iusti sunt nobilissima partes universi; ideo omnia bona, & peccata sua & aliorum profundunt eis, 3. q. 27. 7. c.

21 Refutatio Christi est causa instrumentalis, & exemplaris resurrectionis animarum, scilicet iustificando eas, 3. q. 56. 2. o. & q. 61. 5. ad 1.

22 Refutatio Christi est causa iustificante tronos, quantum ad terminum ad quem, sacramenta vero & passio Christi, quantum ad terminum a quo, 3. q. 6. 2. ad 4. & q. 59. 2. ad 3. & q. 62. 5. ad 3.

23 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

24 Manifestat iustitiam Dei, sicut causam exemplarem, misericordiam vero, ut causam efficientem; sed bonitas creature manifestat bonitatem Dei utroque modo, 1. quest. 45. 6. ad 3.

25 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

26 Manifestat iustitiam Dei, sicut causam exemplarem, misericordiam vero, ut causam efficientem; sed bonitas creature manifestat bonitatem Dei utroque modo, 1. quest. 45. 6. ad 3.

27 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

28 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

29 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

30 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

31 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

32 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

33 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

34 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

35 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

36 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

37 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

38 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

39 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

40 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

41 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

42 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

43 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

44 Iustificatio approbiatur attributo misericordiae Dei, scilicet revelatio futurorum sapientiae eius, 1. q. 45. 6. ad 3.

2 Deus specialiter dicitur Deus iustorum tripliciter, scilicet ex speciali cura, cultu, & premio, 1. q. 23. 7. c.

3 Nihil permittit evenire, quod finaliter impediat iustitiam iustorum, 1. q. 22. 2. ad 4. & q. 24. 1. ad 3.

L

1 Labor manualis, five corporalis, vel mechanicus prohibetur ad litteram tertio precepto decalogi,

præcepto speciali; sed my-

si quoad cœlestionem a peccati-
bus, ad trium præceptorum, 22. q. 23. 4. ad 1. & ad 3. & q. 187. 3. c.

2 Ordinatur ad quatuor, sc. ad viendum, ad orationem virtutem, contra concupiscentias, & ad elemosynas, 22. q. 23. 4. ad 1.

3 Est utilis ad tria, sc. contra fortunam, contra cupiditatem boni alieni, & contra turpia negotia pro vita, 22. q. 187. 3. c.

4 Reducitur ad iustitiam, non quidem sicut species ad genus, sed sicut virtus annexa virtuti principali, 22. q. 20. o.

5 Actus latræ præcipitur primo præcepto decalogi, 12. q. 100. 4. ad 1.

6 Latræ non evasit reatum homicidi occidens hominem credidit bestiam, quia non adhibuit diligentiam, 22. q. 24. 8. ad 1.

7 Latræ est quadam protec-

statio fidei, 12. q. 100. 4. ad 1. & 22. q. 21. 3. b. & ad 2. & q. 94. 1. ad 1. & q. 97. 3. ad 1. & q. 100. 1. ad 1. & q. 101. 3. ad 1.

8 Offere sacrificia, vel ora-

re, vel prostratio, & huiusmodi elicentur a sola latræ, cuius proprie sunt actus, lice-

re perirent a fide & charitate, 22. q. 21. 3. ad 1. item q. 82. 2. ad 1. & q. 85. 3. o. & q. 88. 5. ad 1.

9 Latro dicitur quandoque

bonus, non quidem propriæ & simpliciter, sed metaphorice, vel quasi transumptive, 12. q. 25. 3. ad 1. & qu. 21. 1. c. fin. & 22. q. 45. 1. ad 1. & q. 47. 1. 3. c. & q. 92. 1. ad 1.

10 Christus voluit crucifixi inter duos latrones quadruplici ratione, scilicet primo quia sicut pro nobis maledictum crucis factus est Christus, sic pro omnium salute inter nos quasi noxius crucifigetur, secundum Hieronymum.

Secundo, ut in ipsa patibula

2 Dicitur tripliciter, sc. res exhibita ad cultum Dei, actus, & habitus; & sic tertio modo est virtus. Cuius nomina sunt quatuor, scilicet theologia vel cœlestia, pietas, religio, & la-

tria, 12. q. 21. 1. ad 1. & ad 4. & q. 24. 1. ad 3.

3 Est specialis virtus, in quantum habet speciale rationem objecti & actus; sed est virtus generalis, in quantum auctibus aliarum virtutum materialiter utitur ad suum auctum, ad quem multæ virtutes,

sc. fides, caritas, & aliae præ-

exiguntur, 22. q. 21. 3. 4. o. & 8. ad 1. & q. 83. 15. c. & q. 186. 1. ad 2.

4 Non est virtus theologica, quia non habet Deum pro objecto, sed habet eum tantum pro fine, ideo est virtus moralis, & reducitur ad virtutes cardinales, 22. quest. 81. 5. c. & q. 92. 1. c.

5 Reducitur ad iustitiam, non quidem sicut species ad genus, sed sicut virtus annexa virtuti principali, 22. q. 20. o.

6 Actus latræ præcipitur primo præcepto decalogi, 12. q. 100. 4. ad 1.

7 Latræ est quadam protec-

statio fidei, 12. q. 100. 4. ad 1. & 22. q. 21. 3. b. & ad 2. & q. 94. 1. ad 1. & q. 97. 3. ad 1. & q. 100. 1. ad 1. & q. 101. 3. ad 1.

8 Offere sacrificia, vel ora-

re, vel prostratio, & huiusmodi elicentur a sola latræ, cuius proprie sunt actus, lice-

re perirent a fide & charitate, 22. q. 21. 3. ad 1. item q. 82. 2. ad 1. & q. 85. 3. o. & q. 88. 5. ad 1.

9 Latro dicitur quandoque

bonus, non quidem propriæ & simpliciter, sed metaphorice, vel quasi transumptive, 12. q. 25. 3. ad 1. & qu. 21. 1. c. fin. & 22. q. 45. 1. ad 1. & q. 47. 1. 3. c. & q. 92. 1. ad 1.

10 Christus voluit crucifixi inter duos latrones quadruplici ratione, scilicet primo

quia sicut pro nobis maledictum crucis factus est Christus, sic pro omnium salute inter nos quasi noxius crucifigetur, secundum Hieronymum.

Secundo, ut in ipsa patibula

sp.

specie devitare illa quæ in iudicio ipsius omnium hominum facienda est discretio, secundum Leontem Papam. Tertio duo latores levæ ac dextræ affiguntur; omnia humani generis diversitatem vocari ad sacramentum passionis domini ostendentes, secundum Hilarium. Quarto, quia latrones qui cum Domino crucifixi sunt, significant eos, qui sub fide & confessione Christi, vel agone & martyri, vel quæ liber artioris disciplina iustitiae subent, secundum Bedam, 3. q. 46. II. o.

1 Laurentius diaconus existens baptizabat in necessitate tantum, 3. q. 67. I. ad 2.

2 Laurentius, & Vincentius, & aliqui alii sancti habuerunt passionem magis dolorosam, quam Christus quadam diuturnitatem, vel acerbitatem, vel aliquid huncmodi: non aetatem simpliciter, 3. qu. 46. 6. ad 1.

3 Laus dependet essentialiter a voluntate adhaerente bono, non autem a potentialitate peccandi, sed est signum eius, 22. q. 81. 6. ad 1.

4 Aliquid est laudabile interiori, quod est vituperabile superiori, & e converso, 12. q. 94. 3. ad 3.

5 Laudare hominem ad consolationem, vel ad profectum eius, cum carceris circumstantia debitis, est actus virtutis amicitiae; alterum autem est pecuniam adulatio, 22. q. 115. I. ad 1. & 2. o.

4 Deus secundum essentiam major est omni laude: ideo debetur ei reverentia, & honor latraria, laus autem effebibus eius, 22. q. 91. I. ad 1.

5 Deus est ore laudandus, non ut ei aliquid manifestetur sicut aliis, sed ut nos & alios excitemus in Deum, & ut retrahantur ab eius offensis, 22. q. 91. I. o. & 2. o.

6 Otium tollitur per meditationes divinorum eloquiorum, scilicet sacrarum scripturarum, & per laudes divinas; quia secundum glossam non est oratio nisi quandoque miraculo, scilicet

L E
det; nec pluris est, qui extra operatur, quam si studium co-gnoscenda veritatis exercet, 22. q. 87. 3. c. fi.

Lazarus refutatus iterum mortuus est, 3. qu. 53. 3. corp. ad 1. & 4. 55. 2. ad 3. & qu. 56. 1. c.

1 Legislator magis considerat auctus exteriores, quam interiores, 12. q. 100. 9. c.

2 Voluntas principis, vellei larioris, ut regulata ratione, haberet vires legis. Alioquin est magis iniquitas, quam lex, 12. q. 90. 1. ad 3. & 92. I. ad 4. & q. 93. 3. ad 2. & 22. q. 50. 5. ad 1.

3 Intentio legislatoris est facere cives bonus, inducendo eos ad virtutes, per assuetudinem bonorum operum, 12. q. 92. 1. o. & q. 96. 2. ad 2. & qu. 107. 2. c. & 22. q. 12. I. ad 1.

4 Intentio cuiuslibet legislatoris ordinatur primo & principaliter ad bonum commune; secundo autem ad ordinem iustitia & virtutis, quo conservatur, & pervenitur ad primum, 12. q. 110. 8. c.

5 Legislator intendit bonum commune, ideo non præcipit actus particulares unius, nisi ut ordinantur ad alterum, 12. q. 90. 2. 4. c. & q. 98. 6. ad 2. & ad 3. & q. 100. 2. 8. c.

1 Legispositiva est idem quod virtus regnativa, id. principalis species prudentia, quæ convenient regi, 12. q. 50. 1. ad 3. & 2. b. & ad 1. & 3. b.

2 Legispositiva & eugnomosyna, id est bona sententia, sive constitutio tribuantur prudentia, secundum directionem & attribuentur iustitia secundum executionem, 22. qu. 80. ad 4.

3 Lex non potest dari, nisi populo, ideo legispositiva est pars politica, & non economica, nec monastica, 12. q. 98. 6. ad 2. & ad 3. & q. 101. 3. c. & 3. q. 70. 2. ad 2.

Lenia est idem quod patientia, & est pars annexa fortitudini, 12. q. 22. & q. 129. ad 6.

4 Lepra non mundabatur per ritum & ceremonias legis, nisi quandoque miraculo, scilicet

L E
et quando sacerdos decipiebat in iudicando, 12. q. 102. 5. ad 7. & q. 103. 2. ad 3.

5 Expositio literalis & figurata lepra in hominibus, dominibus, & vestibus, 12. q. 12. 5. ad 4. & q. 107. 2. ad 4.

6 Leprosus non debet promoveri ad sacerdotium, nec celebrare missam in publico propter horrorem; sed celebrare potest secreto, nisi sit periculum, 3. q. 92. 10. ad 3.

7 Aliquis removetur ab administratione ecclesie propter leprosa, quia ineptus est, 22. q. 108. 4. ad 3.

8 Lex dicitur a ligando, quia obligat, vel dicitur a legendo secundum fidorum, quia scripta est, 12. q. 90. 1. c. & 4. ad 2. & ad 3.

9 Qualibet inclinatio ex aliqua lege potest dici lex participativa, non autem essentialiter, 12. q. 90. 1. ad 1. & qu. 91. 6. c.

10 Lex est regula & mensura actionum agendorum vel omitendorum, 12. q. 90. 1. o. & 3. 4. c. & q. 91. 2. c. & qu. 91. 3. c. & qu. 95. 4. c. fin. & q. 96. 5. c. & qu. 99. 1. c.

11 De sui ratione habet quod sit regula actionum agendorum, & quo habet vim coactivam, 12. q. 90. 3. c. & q. 96. 5. c. item 22. q. 67. 1. c.

12 Est aliquid rationis, scilicet Propositiones universales rationis practicae considerante vel habitu, 12. q. 90. 1. o. & qu. 91. 1. c. & qu. 92. 1. c. & q. 94. 1. c.

13 Non est aliud nisi dictamen rationis practicae, 12. q. 91. 1. 3. c. & q. 92. 1. ad 4. & 2. c. & q. 97. 1. c.

14 Est quadam rationis ordinatio ad bonum commune, eo, qui curam communitatibus habet, promulgata, 12. q. 90. 4. c.

15 Maxime respicit ordinem beatitudinem, & proprie ad felicitatem communem, 12. q. 90. 2. c.

16 Homo dupliciter inclinatur ad observantiam legis, scilicet interius per amorem, ut boni, & exteriorius per poenas, ut mali, 12. q. 92. 1. ad 2. item q. 95. 1. c. & q. 98. 6. c. & q. 107. 1. ad 2. & 22. qu. 108. 1. ad 3. item 3. c.

17 Diversæ leges diversis imponuntur, 12. q. 91. 5. ad 1. & 6. c. & q. 96. 2. c. & q. 100. 2. c. & q. 104. 3. ad 2. & q. 107. 1. c.

18 Ius duplex non est sub lege, sc. coactive, & quantum ad opera Spiritus sancti, 12. q. 93. 6. ad 1. & q. 96. 5. o.

19 Actus legis quadruplex, scilicet imperare seu praecipe, velare seu prohibere, per-

L E
ad finem, 12. q. 90. 2. o. & 3. c. & q. 91. 5. c. & 6. ad 3. & q. 92. 1. c. & qu. 93. 1. ad 1. & qu. 95. 3. 4. corp. & qu. 96. 1. 3. 4. 6. c. & q. 97. 1. c. & q. 100. 2. c. & 11. ad 1. & 22. q. 99. 5. c. & 3. q. 70. 2. ad 1.

20 Lex imporrat ordinem ad finem active, non autem passive, nisi per accidens, scilicet quando legislator habet finem extra se, 12. q. 91. 1. ad 1.

21 Non imponitur ab aliquo domino, nisi subditus eius; ideo præcepta cuiuslibet legis presupponunt subjectionem recipientis legem ad dantem legem, 22. quæst. 16. 1. c. & q. 22. 1. c.

22 Non omnia contenta sub lege obligant ad mortale, quia non omnia traduntur per modum præcepti, sed aliqua per modum ordinationis & statutum, & obligant ad certam personam, 22. q. 186. 9. ad 2.

23 Ufus venereorum ordinatur ad bonum commune, ideo subjaceat legi, quia bona communia cadunt sub lege, 22. q. 154. 2. f. item 5. ad 2.

24 Lex quintuplex, scilicet lex aeterna, naturalis, divina, humana, & fomes peccati, 12. q. 91. 1. o.

25 Est in aliquo dupliciter, sc. essentialiter ut in regulante, & participative ut in regulato: primo modo est in ratione, secundo modo est in omni quod ex aliqua lege in aliquid inclinatur, 12. q. 90. 1. ad 1. & 3. ad 1. & q. 91. 2. 6. c.

26 Homo dupliciter inclinatur ad observantiam legis, scilicet interius per amorem, ut boni, & exteriorius per poenas, ut mali, 12. q. 92. 1. ad 2. item q. 95. 1. c. & q. 98. 6. c. & q. 107. 1. ad 2. & 22. qu. 108. 1. ad 3. item 3. c.

27 Diversæ leges diversis imponuntur, 12. q. 91. 5. ad 1. & 6. c. & q. 96. 2. c. & q. 100. 2. c. & q. 104. 3. ad 2. & q. 107. 1. c.

28 Ius duplex non est sub lege, sc. coactive, & quantum ad opera Spiritus sancti, 12. q. 93. 6. ad 1. & q. 96. 5. o.

29 Nullum præceptum habet vim legis, nisi secundum ordinem ad bonum commune, ad

400 L E
permittere, & punire; non autem confundere, nec præmia re, quia convenienter etiam perfonis privatis, 12. quæst. 92. 2. o.

20 Proprius effectus legis est inducere subditos ad propriorum eorum virtutem; ideo lex facit bonos, vel simpliciter, vel bonos secundum quid, 12. q. 92. 1. o. & 2. ad 4.

21 Quilibet lex inducit ad obseruantiam præceptorum per pœnas, & per præmia danda; vel per Deum, ut lex divina; vel per homines, ut lex humana, 12. q. 99. 6. o.

22 Omnis lex tendit ad amicitiam, vel hominum ad invicem, vel hominum ad Deum, 12. q. 99. 1. ad 2. & 2. c.

23 Lex naturalis est participatio legis æternæ, & impreßio divini luminis in creatura rationali, qua inclinatur ad debitum actum & finem, 12. qu. 92. 2. o. & q. 96. 2. ad 1. & 97. 1. ad 1.

24 Non est habitus proprie & essentialiter, scilicet quo quis operatur, sed impropter, id est quod habuit tenetur, 12. q. 94. 1. o.

25 Omnes inclinationes partium humanae naturæ, ut concupisibilis, & irascibilis, secundum quod regulant ratione, pertinent ad legem naturalem, 12. q. 94. 2. ad 2. & 4. ad 3. & 22. q. 108. 2. c.

26 Ordo præceptorum legis naturæ est secundum ordinem inclinationum naturalium, scilicet primo secundum naturam substantiam, secundo secundum naturam animalis, tertio secundum naturam hominis, 12. q. 49. 2. c.

27 Ad precepta legis naturæ pertinent omnia, qua ratio practica naturaliter apprehendit esse bona humana, scilicet omnia ad quam homo habet naturalem inclinationem, 12. q. 94. 2. 3. c. item 4. c. ad 3.

28 Lex naturalis est eadem apud omnes, quod prima principia communia, secundum reſtitudinem & notitiam, non autem quoad alia, 12. q. 94. 4. o.

29 Lex naturæ est una omniū, quia præcepta eius sunt communia; ideo convenienter tam imperfectis, quam perfectis, sed lex divina non est particularia, 12. q. 91. 5. ad 3.

30 Omnes actus virtutum in quaerantur sunt virtuosi, sunt de lege naturæ, non autem omnes secundum species suas, 12. q. 91. 5. ad 3.

31 Lex naturalis non potest dici in irrationalibus, nisi secundum similitudinem, 12. q. 91. 2. ad 3.

32 Aliquid derivatur a lege naturæ duplicitate, sc. ut conclusio, & ut determinatio legis, ut lex humana, 12. q. 95. 2. o. & q. 97. 3. ad 2.

33 Lex naturalis potest materialiter duplicitate, sc. ut creatura rationali, qua inclinatur ad debitum actum & finem, 12. qu. 91. 2. c. ad 3. & 5. o. & q. 97. 1. ad 1.

34 Lex Dei scripta corrigit legem naturæ, supponendo; vel ut corrupta erat in cordibus aliquorum, 12. q. 94. 5. ad 1. & 3. q. 61. 3. ad 2.

35 Lex naturalis non potest deleri de corde aliquo quoad prima principia, & in universali; sed tantum in particulari, vel quoad conclusiones, 12. q. 94. 6. c. & q. 99. 2. ad 2.

36 Fuit offuscata in gentibus, quod multa, 12. q. 94. 4. 5. 6. o. & q. 98. 6. c. ad 1. & q. 99. 2. ad 2. & q. 100. 5. ad 1. & 22. q. 22. 1. ad 1. & q. 154. 1. ad 1. & 3. q. 60. 5. ad 3. & q. 61. 3. ad 2. & q. 70. 2. ad 1.

37 Sic corrupta fuit apud Germanos, quod latrociniū non repararent peccatum, 12. q. 94. 4. 6. c.

38 Lex æterna est ratio seu concepsio uberationis rerum in Deo, 12. q. 91. 1. o. & q. 93. 1. o. & 1. 4. c. & 5. ad 3.

39 Secundum efficiemtiam est nota beatissima tantum; sed in suis effectibus nota est omni creature rationali, 12. q. 19. 4. ad 1. & 5. o. 6. item q. 93. 2. o.

40 Comparatur ad ordinem

L E

39 Lex naturæ est una omnium, quia præcepta eius sunt communia; ideo convenienter tam imperfectis, quam perfectis, sed lex divina non est particularia, 12. q. 91. 5. ad 3.

40 Omnis lex, in quantum iusta est, derivatur a lege æterna, 12. q. 93. 3. o.

41 Omnia regulantur lege æterna, & participanteam, in quantum ex ea inclinatur in propriis actus & fines, 12. qu. 91. 2. o.

42 Aliquid subditur legi æterna duplicitate, sc. secundum cognitionem, ut cœatura rationalis tantum; vel per aliquod principium interius, ut omnis creatura, 12. qu. 91. 2. c. & q. 93. 5. 6. c.

43 Omnia creata subduntur legi æterna, non autem ea, qua pertinent ad efficiemtiam Dei, 12. q. 91. 2. c. & q. 91. 4. 5. 6. 0.

44 Voluntas Dei secundum se non subditur legi æterna, ne gubernationi Dei, sed tantum secundum voluntatem creatæ, 12. q. 93. 4. ad 1.

45 Filius Dei, secundum humanitatem, legi æternae subditus, sed secundum deitatem est ipsa lex æterna per appropriationem, 12. qu. 91. 1. ad 2. & 4.

46 Beati & damnati subduntur legi æterna, per quam meruerint, & conservantur in beatitudine, vel miseria, 12. qu. 93. 6. ad 3.

47 Boni perpetui subduntur legi æterna, quam mali, quantum ad cognitionem, & inclinationem ad bonum, sed secundum passionem est e converso, 12. q. 93. 6. c.

48 Prudentia carnis subditur legi æterna secundum passionem, non autem secundum actionem, 12. q. 93. 6. ad 2.

49 Irrationalia, defectus, & omnia contingentia omnium naturalium subduntur legi æterna, non autem legi humanae, 12. q. 93. 3. o. & 6. c.

50 Lex divina est necessaria, præter legem naturalem & humanam, 1. q. 1. 1. o. & 12. q. 91. 4. o. & 3. q. 60. 5. ad 2.

51 Est participatio legis æterna in ordine ad finem supernaturalem, sicut lex natu-

ra-

L E 401
ralis ad finem naturalem, 12. q. 91. 4. c. ad 1.

52 Sic ut gratia præsupponit naturam, sic lex divina præsupponit legem naturalem, 12. q. 99. 2. ad 1.

53 Ea quæ sunt necessaria ad salutem, cadunt sub præceptis divinæ legis, 12. qu. 3. 2. c. & 22. q. 140. 2. c.

54 In lege Dei aliqua præcipiuntur, quia bona sunt, & aliqua prohibentur, quia mala sunt, & aliqua e converso, 12. qu. 57. 2. ad 3.

55 Finita est legis divinæ ex beatitudine æterna: humana vero est temporalis tranquillitas civitatis, 12. qu. 98. 1. c. & qu. 100. 1. c.

56 Lex divina principaliter intendit amicitiam hominum ad Deum, sed lex humana hominum ad invicem, 12. q. 99. 2. 3. c. & q. 100. 2. c.

57 Lex divina principaliter ordinat homines ad Deum, sed ordinat homines ad invicem, secundum quod convenit ordinii ad Deum: humana vero e converso, 12. qu. 99. 3. 4. c. & q. 110. 3. 5. c.

58 Divina sufficienter ordinat ad omnem actum virtutis, non autem humana, 12. q. 100. 3. o. & 22. q. 140. 2. c.

59 Humana proponit præcepta tantum de actibus justitiae, vel aliarum virtutum sub ratione justitiae; divina vero de actibus omnium virtutum vel obligandi, vel consuendi, 12. q. 100. 3. o.

60 Divina se extendit ad actus interiores, & exteriores, sed humana tantum ad actus exteriores, 12. q. 91. 4. c. & q. 98. 1. c. & q. 100. 2. 9. c.

61 Divina prohibet & punxit omnia peccata, non autem humana, 12. q. 91. 4. c. & q. 93. 3. ad 3. & qu. 96. 2. o. & 3. ad 1. & q. 98. 1. c. & 22. q. 69. 2. ad 1. & q. 77. 1. ad 1. & q. 78. 1. ad 4.

62 Leges humanæ antiquæ continent quædam fabuleſa & falsa, non autem lex divina, 12. q. 99. 3. c.

63 Divina distinguitor in legem veterem, & legem novam,

L E
vam, non sicut in species o-
mnino diversas, sed sicut in
imperfectum & perfectum in
eadem specie, 12. q. 51. 5. o. &
q. 107. 1. o.

65 Lex vetus est aeterna qua-
ad moralia, & quoad veritatem
quam figurabant ceremonialia,
non autem aliter, 12. qu. 103.
3. ad 1.

66 + Convenienter data est
tempore Moylis, primo quidem
contra malos, ad comprimen-
dam eorum duritiam & super-
biam, & in eo quod scire se,
& posse putabant, quod non
valebant; secundo vero ad bo-
norum auxilium, quo facilius
& securius ad spiritualia nu-
trientur, 12. q. 98. 6. o. & 2. q. u.
70. 2. ad 2.

67 Differt a lege naturali, non
ut ab ea penitus aliena, sed ut
aliquid ei superaddens, 12. q.
89. 2. ad 1.

68 Erat bona, quia confona-
bat rationes, reprimendo con-
cupiscentias; sed erat imperfe-
cta, quia non poterat sufficien-
ter ad finem inducere, 12. qu.
98. 1. c. & 2. ad 1.

69 Prohibebat omnia pecca-
ta, 12. q. 98. 1. c.

70 + Non conferebat gratia-
m, quia hoc Christo refer-
rabatur, 12. q. 98. 1. o. & q. 99. 2.
ad 3. & q. 10. 1. o.

71 Finis veteris legis erat in-
flatio hominum, quam tam-
en efficerre non poterat, sed
eam figurabat factis cäremo-
nialibus, & promittebat ver-
bis, 12. q. 107. 2. c.

72 Secundum sensum exte-
riorem promittebat tantum
temporalia, sed secundum sensum
spiritualium promittebat
spiritualia & vitam aeternam,
12. q. 114. 10. ad 1.

73 Occidebat non quidem ef-
fusive, sed occasione accepta,
non autem data, 12. q. 98. 1. ad
2. & q. 99. 2. ad 3.

74 Inducit peccatum servitu-
tis in causa duplice tantum,
sc. servitum perversum in
servo nolente ingredi; & tem-
poralem in fure non valenze
folvere, 12. q. 105. 2. ad 10.

75 Bene statuit de loco iudi-
cii, de iudicibus, & testibus, 12.

q. 105. 2. c. ad 7. & ad 8

76 Data fuit solis Iudeis,
non quidem propter merita eo-
rum, sed propter promissiones
Dei de Christo, 12. qu. 98. 4.
o. & 5. c.

77 Data fuit duris in flagel-
lum, proficiens in pad-
gogum, perficiens autem in fa-
gaum & solatum, 12. q. 101.
3. c.

78 Gentiles non obligan-
tur ad legem veterem quoad
ceremonialia, vel judicialia,
sed ad praecptum naturae secun-
dum se, non autem ex lege ve-
teri, 12. qu. 98. 5. o. & 22. qu. 5.
4. ad 1.

79 Lex vetus neminem ex-
cludit a cultu Dei, sed tantum
a civilitate, 12. qu. 105. 3. ad 1.
& ad 2.

80 Ordinabat ad Chridum
perhibendo testimonium, &
disponendum ad eum, 12. q. 98. 2.
c. & q. 99. 6. c.

81 Status veteris legis insi-
tutus fuit ad figureandum my-
sterium Christi, 12. q. 101. 4. c.

82 Non fuit immutatus ante
Christum quod impletione,
sed quod conditionem populi,
12. q. 102. 4. ad 2.

83 Christus impletivit legem
veterem opere & doctrina tri-
pliciter, sc. exponendo, dan-
do modum melius observandi,
& superaddendo, 12. q. 107. 2. o.
& 4. ad 3.

84 In omnibus conversatus
est secundum praecpta veteris
legis, 3. qu. 37. 0. & 40. 4. o. & q.
47. 2. ad 1.

85 Lex vetus dabatur populo
adhuc imperfecto in compa-
ratione ad perfectionem, qua
erat futura per Christum, 12.
q. 99. 6. c.

86 Lex nova continetur in
lege veteri virtualiter, ut per-
fectum in imperfecto & impli-
cite, non autem explicite &
in actu, 12. q. 107. 3. o.

87 Lex vetus assimilatur pue-
ro, ut imperfectus non autem
assimilatur viro, ut perfectus,
12. q. 91. 5. c. ad 1. & 12. q. 98. 1. o. &
2. ad 1. & ad 2. & q. 99. 6. c. &
qu. 106. 1. c. & q. 107. 1. c. ad 2. &
2. 3. 4. c. & 22. q. 1. 7. ad 2.

88 Nova implet veterem ex-

hi-

76 Data fuit solis Iudeis,

non quidem propter merita eo-
rum, sed propter promissiones
Dei de Christo, 12. qu. 98. 4.
o. & 5. c.

77 Data fuit duris in flagel-
lum, proficiens in pad-
gogum, perficiens autem in fa-
gaum & solatum, 12. q. 101.
3. c.

78 Gentiles non obligan-
tur ad legem veterem quoad
ceremonialia, vel judicialia,
sed ad praecptum naturae secun-
dum se, non autem ex lege ve-
teri, 12. qu. 98. 5. o. & 22. qu. 5.
4. ad 1.

79 Lex vetus neminem ex-
cludit a cultu Dei, sed tantum
a civilitate, 12. qu. 105. 3. ad 1.
& ad 2.

80 Ordinabat ad Chridum
perhibendo testimonium, &
disponendum ad eum, 12. q. 98. 2.
c. & q. 99. 6. c.

81 Status veteris legis insi-
tutus fuit ad figureandum my-
sterium Christi, 12. q. 101. 4. c.

82 Non fuit immutatus ante
Christum quod impletione,
sed quod conditionem populi,
12. q. 102. 4. ad 2.

83 Christus impletivit legem
veterem opere & doctrina tri-
pliciter, sc. exponendo, dan-
do modum melius observandi,
& superaddendo, 12. q. 107. 2. o.
& 4. ad 3.

84 In omnibus conversatus
est secundum praecpta veteris
legis, 3. qu. 37. 0. & 40. 4. o. & q.
47. 2. ad 1.

85 Lex vetus dabatur populo
adhuc imperfecto in compa-
ratione ad perfectionem, qua
erat futura per Christum, 12.
q. 99. 6. c.

86 Lex nova continetur in
lege veteri virtualiter, ut per-
fectum in imperfecto & impli-
cite, non autem explicite &
in actu, 12. q. 107. 3. o.

87 Lex vetus assimilatur pue-
ro, ut imperfectus non autem
assimilatur viro, ut perfectus,
12. q. 91. 5. c. ad 1. & 12. q. 98. 1. o. &
2. ad 1. & ad 2. & q. 99. 6. c. &
qu. 106. 1. c. & q. 107. 1. c. ad 2. &
2. 3. 4. c. & 22. q. 1. 7. ad 2.

88 Nova implet veterem ex-

hi-

76 Data fuit solis Iudeis,
non quidem propter merita eo-
rum, sed propter promissiones
Dei de Christo, 12. qu. 98. 4.
o. & 5. c.

77 Data fuit duris in flagel-
lum, proficiens in pad-
gogum, perficiens autem in fa-
gaum & solatum, 12. q. 101.
3. c.

78 Gentiles non obligan-
tur ad legem veterem quoad
ceremonialia, vel judicialia,
sed ad praecptum naturae secun-
dum se, non autem ex lege ve-
teri, 12. qu. 98. 5. o. & 22. qu. 5.
4. ad 1.

79 Lex vetus est via ad novam,
sicut nova ad coelestem ecclie-
siam, seu ad coelestem hierar-
chiam, 12. q. 101. 2. c. & q. 1. 6.
4. ad 1. & 3. q. 6. 1. 4. ad 1.

80 Utraque lex fuit ab uno
Deo, sed lex vetus in lapidibus,
nova vero in corde, 12. qu.
98. 2. 3. o. & q. 106. 2. ad 3. & 4. ad
3. & qu. 107. 1. ad 3. & q. 108. 1. o.

81 Lex nova est lex gratia,

& pieatis, 12. q. 106. 3. c. f.

82 Dicitur lex libertatis,
quia non praecepit actus exte-
riores, nisi sacramentorum
vel habentes necessitatibus ad
gratiam, nec prohibet, nisi
contraria gratia, 12. q. 108. 2.
o. & 4. c.

83 Bene ordinat omnes a-
ctus interiores, & ordinat
etiam interiores, & ex
amore; ideo perfectione effe-
ctus veteri, que habet opposita,
12. q. 91. 5. o. & q. 99. 6. o. & qu.
95. 2. ad 3. & q. 144. 1. ad 3.

84 Vetus est gravior nova
quod ceremonialia, & quod
dispositionem subditorum, seu
quod actus virtutum est e
converso, 12. q. 107. 4. o.

85 Nova addit confilia super-
cepta, non autem vetus, 12. q. 108. 4. o.

86 Nova dicitur lex verita-
tis, vetus autem dicitur lex um-
bra, vel figura, 12. q. 107. 2. c.

87 In lege nova dantur pra-
cepta fortitudinis ad pugna-
dum spiritualiter, & ad pa-
tentiam temporalium malo-
rum; non autem ad pugnam
corporalem, sicut in veteri,
12. q. 107. 3. ad 1.

88 Nova nihil inservit ad
cognoscendum futura, sicut
verus, quia terrena sunt; fue-
runt tamen in novo testame-
to etiam aliqui, propriae
spiritum habentes, qui multa
de futuri eventibus praedix-
erunt, 22. q. 95. 2. ad 3.

89 Nova nihil determinat

hi-

90 Nova principaliter est
gratia Spiritus sancti, secunda-
rio autem est circa quedam di-
sponentia ad gratiam, & ad o-
sum eius; ideo principaliter
est induta, & secundario scri-
pta, 12. qu. 106. 1. o. & 2. 3. c. &
q. 107. 1. ad 2. & ad 3. & q. 108. 1.
c. ad 1.

91 In nova nihil contine-
tur, nisi pertinens ad gratiam
Spiritus sancti, vel disponens
intellectum per fidem, & affe-
ctum, vel ad usum gratiae,
12. q. 106. 1. ad 1.

92 Vetus cohobebat manum,
id. actus interiores, per poenas
temporales, non autem ani-
mum, id. actus interiores; no-
va autem cohobet utrumque,
per aeternam, 12. q. 107. 1. ad 2.

93 Nova principaliter pro-
metit spiritualia, & ordinat
etiam interiores homini ad se,
ad proximum, & ad Deum,
12. q. 108. 3. o.

94 Nullus status potest esse
perfectorius statu novae legis, quia
immediate introducit ad ultimi-
num finem, 12. q. 106. 4. c. & q.
108. 4. o.

95 Non debuit dari a prin-
cipio mundi triplici ratione.
Prima, ita quia principaliter est
gratia Spiritus sancti, quae ab-
undanter dari non debuit, an-
tequam impedimentum pecca-
ti ab humano genere tolleretur
consummata redemptione per
Christum. Secunda potest
affirmari ex perfectione legie
nova; non enim aliquid ad
perfectum adducitur statim a
principio, sed quodam tempora-
li suorum ordine, sicut ali-
quis prius fit puer, & postmo-
dum vir. Tertia sumitur ex
hoc quod lex nova est lex gra-
tiae; & ideo primo oportet
ut homo relinquatur fibi in
statu veteris legis, ut in pecca-
tum cadendo, suam infirmita-
tem cognoscens recognosceret
se gratia indigere, 12. q. 91. 5.
o. & q. 106. 3. o.

107

107 Lex nova proponitur in omni loco, non autem in omni tempore, quia tempus variat, non autem locus, 12. q. 106. 3. ad 1.

108 Durabit usque ad finem mundi, 12. q. 106. 4. 0

109 Leges humanæ sunt necessariae ad pacem hominum, & ad virtutes propter malos, quia non sufficit eis paterna monitio, 12. qu. 91. 3. o. & q. 95. 2. 0.

110 Melius est, secundum Philosophum, omnis determinari per leges, quantum possibiliter est, quam relinquere arbitrio indicum, triplici ratione. Primo scilicet, quia facilis est inventire paucos sapientes, qui sufficiente ad rectas leges ponendas, quam multos qui requirerentur ad recte judicandum de singulis. Secundo, quia illi qui leges ponunt, ex multis tempore considerant quid legi ferendum sit; sed iudicia singularebus factis sunt ex casibus subito exortis; facilis autem ex multis consideratis potest homo videre quid regum sit, quam solum ex aliquo uno facto. Tertio quia legislatores iudicant in universali & de futuris; sed homines iudicis praesidentes iudicant de praesentibus, ad quae afficiunt amore vel odio, aut aliqua cupiditate; & sic eorum depravatum iudicium, 12. qu. 95. 1. ad 2.

111 Quia ergo iustitia animata judicis non invenitur in multis, & quia flexibilis est; ideo necessaria fuit in quibuscumque est possibile legem determinare quid iudicandum sit, ut paucissima arbitrio huminum committeretur, 12. q. 95. 1. ad 2. fi.

112 Quodam singularia, qua non possunt lege comprehendi, neceesse est committere iudicibus, puta de eo quod est factum esse, vel non esse, & de aliis hujusmodi, 12. q. 95. 1. ad 3.

113 Lex humana est dispositio particularis, inventa per rationem humanam, ex principiis communibus legis natura-

lis, 12. qu. 91. 3. o. & 4. c. & q. 95. 2. 0. & 3. 4. c

114 Est mensura mensurata a lege divina, & a legi naturali, cuius finis est utilitas hominum, 12. qu. 19. 4. c. & q. 95. 3. 0

115 Leges humanæ in communione habent rationem, non autem quoad aliquas particulares conditiones, sed ex arbitrio instituentrum, 12. qu. 95. 2. ad 4. & q. 102. 2. ad 3

116 Non possunt habere illam infabilitatem, quam habent conclusiones demonstrative scientiarum, 12. q. 91. 1. ad 3. & 4. c. & q. 96. 1. ad 3. & q. 105. 2. 8. & 2. 2. q. 120. 1. c

117 Nulla lex humana habet vim legis, nisi in quantum a lege naturæ derivatur, 12. q. 95. 2. 0

118 Leges scribuntur ad declaracionem iuris naturalis & iuris positivi: ideo continent utrumque, & instituunt ius positivum, dantes ei robur auctoritatis, non autem iuri naturali, sed hoc habet ex natura, 12. q. 60. 5. c. ad 1

119 Lex humana quadrupliciter dividitur, secundum quantam sunt de ratione eius, sc. quod sit a lege naturæ, ad bonum communem, a persona publica, & sit regula actuum huminorum, 12. q. 95. 4. 0

120 Nullus potest condere legem, nisi communitas vel persona publica, id est geners vices eius, 12. q. 90. 3. o. & q. 92. 1. ad 2. & q. 95. 4. c. & q. 96. 1. 2. c. & q. 97. 3. ad 5. & ou. 98. 3. ad 3. & 2. qu. 50. 1. ad 3. & q. 57. 2. c. & qu. 60. 6. c. & q. 67. 1. c

121 Lex humana debet dari in communione, 12. q. 96. 1. o. & q. 98. 6. ad 2. & 2. q. 147. 3. 4. c

122 Datur de aliquo secundum illud quod frequenter accidit, 12. qu. 84. 1. ad 3. & q. 96. 1. ad 3. & 2. c. ad 3. & qu. 102. 6. ad 5. & 22. qu. 88. 9. 10. c. & qu. 120. 1. c. & qu. 147. 4. c. & qu. 152. 2. ad 3. & q. 154. 2. c. fi. & q. 160. 5. c

123 Non attendit intensio nem obervantis, sed adsumens, 12. q. 100. 9. c

124 Debet esse honesta, iusta, pol.

possibilis secundum naturam secundum consuetudinem patris, loci, & temporis, necessaria, pro communione utilitate, & clara, 12. q. 95. 3. 0

125 Lex est iusta, vel iustitia tripliciter, scilicet ex fine, ex agente per auctoritatem, & ex forma, id est secundum aequalitatem proportionis, 12. qu. 95. 4. c

126 Lex humana præcipit aliquos actus cujuscunque virtutis, ut ordinabiles ad bonum commune, non autem omnes; similiter aliquos actus cujuscunque virtutis prohibet, non autem omnes, 12. quæst. 93. 3. ad 3. & quæst. 96. 2. 3. o. & quæst. 100. 2. c

127 Leges humanae ordinantur ad aliqua mundana bona, secundum quorum conditio[n]em dantur præcepta fortitudinis, 12. q. 120. 1. c

128 Lex humana non deberet servari quando est in dannum, sed recurrendum est ad principem, si periculum non sit in morte, 12. qu. 96. 6. o. & q. 97. 3. ad 1. & 21. qu. 60. 5. ad 2. & ad 3. item q. 47. 1. 4. c

129 Iusta obligat in foro conscientiae, non autem iusta, nisi propter scandalum vitandum in illis, quae non sunt contra Deum, 12. q. 96. 4. o. & 12. q. 12. 2. ad 1. & q. 60. 3. ad 1

130 Omnes subditi aliquis potestatis subduntur legibus eius, vel coate ut mali, vel sponte, 12. q. 96. 5. o

131 Princeps subditur legi quod judicium Dei, & sponte quod vim directivam, non autem coate, 12. qu. 96. 5. ad 3

132 Nullus subditur legi inferioris contra superioriem, 12. q. 96. 5. c. ad 1

133 Lex humana potest iuste mutari duplicitate, sc. ex defitu legislatoris, vel ex mutatione rerum, vel hominum, 12. q. 96. 5. ad 3. & q. 97. 1. o. & q. 104. 3. ad 2

134 Non debet faciliter mutari, nisi propter magnam necessitatem vel utilitatem, quia confutatio juvat, 12. q. 97. 2. o

Li per quem non est appro-

L I 405
priatum, sed proprium filii, 1. q. 39. 8. c

Lia fecunda, & lippis oculis significat vitam activam, quæ plus parit, & minus videt, 22. q. 179. 2. b

1 Liber de infantia Salvatoris est apocryphus, 3. q. 33. 6. ad 1. & qu. 36. 4. ad 3. & qu. 43. 3. ad 1

2 * Liber de mirabilibus facie Scriptura non est Augustini, nec est authenticus, 3. q. 45. 3. ad 2

3 Liber de spiritu & anima non est Augustini, nec authenticus, 1. qu. 77. 8. ad 1. & qu. 79. 8. ad 1. & 10. ad 1. & qu. 82. 5. ad 2

1 Liber vita dicitur tripliciter, scilicet conscriptio salvandorum, Scriptura corum per quam salvantur, id est utrumque que testamentum, & scriptura agendorum, seu jam factorum, scilicet libri aperiendi in die iudicij, id est via divina, quæ cuilibet nota fieri facia sua, 1. q. 24. 1. ad 1

2 Est notitia Dei de vita beatissima cujuslibet in particulari, 1. q. 24. 0. & q. 39. 8. f. n.

3 In divinis dicitur essentia litter, non autem personaliter, & appropriatur Filio ratione notitiae, sed Spiritui sancto ratione vita, 1. q. 39. 8. f. n.

4 Non est prædestinatio, sed est notitia eius, 1. q. 24. 1. ad 4

5 Liber vita & elecio sunt tantum de vita gloria creaturarum, non autem proprie de vita naturæ, nec de vita gratia, nec de vita Dei, 1. qu. 24. 2. o

6 Scripti simpliciter in libro vita, scilicet prædefiniti, unquam delentur de libro vita, sed scripti secundum gratiam delentur de libro vita, 1. qu. 24. 3. o

7 Sic ut potest aliquis deleri de libro vita, sic potest in eo scribi de novo, sc. vel secundum opinionem, vel secundum gratiam, non autem simpliciter, 1. q. 24. 3. ad 3

8 Nullus liber dicitur liber mortis, sicut dicitur liber vita, quia eleci sunt ascribi, non autem repudiati, 1. q. 24. 1. ad 3

Li-

9 Libri aperiendi in die iudicii sunt conscientiae fingalorum, vel sancti ut utriusque testamenti, vel sententia Iudicis, vel vis divina ostendens omnia, qua cuiuslibet nota fient facta sua, 1.q.24.1.ad 1.

10 Liberalitas est virtus dispensandi bene divitias in usus bonos sibi, suisque, & aliis, 22.q.117.1.0

11 Ad liberalem non pertinet esse promptum ad recipiendum, & minus ad petendum; sed solite procurat fructus suarum possessionum ad liberaliter dandum, 22. qu. 117.4. ad 3

12 Propria materia mediata liberalitatis est pecunia, id est res possifia; sed materia immediata est passio circa pecuniam, 22. qu. 69.5.c. & 22. q. 31.1. ad 2. & qu. 31.1. ad 4. & qu. 58.9. ad 2. & q. 117.2.3.0. & 6.c. & q. 128.3. ad 2. & q. 117.3.c

13 Liberalitas moderatur amorem pecuniarum, & timorem de amissione carum, 22. q.123.4.ad 2

14 Proprius actus liberalitatis duplex, sc. bene ut pecunia in se & in alios; secundarius autem est preparare, & consermare eas ad bonum usum, 22. q.117.3.4.0

15 Proprius & principalior actus liberalitatis est dare, quam accipere, vel acquirere, vel conservare, vel ut prof. 22. q.117.4.0. & q. 119.1. ad 2. & ad 3

16 Liberalis tristatur quod aliquid datur non convenienter, sed magis quando ipse dat non convenienter, quis plus opponitur actui eius proprio, 22. q.117.4.ad 2

17 Dare aliquid cum concupiscentia retinendi derogat liberalitati, non autem amicitia vel charitati, sed magis offendit perfectio ejus, 22. q. 31.1. ad 2

18 * Liberalitas est subiectiva in voluntate, 1.q.21.1.ad 1

19 Dantes omnia pro Christo non sunt prodigi, sed liberales, 22. q.119.2. ad 3

20 Solus Deus est maxime liberalis, 1.q.44.4.ad 1

21 Christus omnes divitias contempnendo ostendit in se summum gradum liberalitatis & magnificientiae, 3.9.7.2.ad 3

22 Omnis virtus theologica & cardinalis est simpliciter, id secundum propriam materiam nobilior liberalitate, quotamen habet quandam excellitatem, in quantum est utilis ad multa, 22. q.117.6.0

23 Justitia si extendit ad omnines, non autem liberalitas, 22. qu.58.12. ad 1. & qu. 123.12. ad 5

24 Justitia est simpliciter major liberalitatis, quia est communior, & fundatum ejus est, & potest esse sine ea, non autem e converso, sed secundum quid est et per se, sc. ut ornamentum justitia, 22. q.66.4.ad 1. & q.123.12.ad 5

25 Liberalitas convenit cum justitia, quia utraque est principaliter ad alterum, & circa exteriora; sed prima attendit exteriora ut propria, secunda vero ut sunt alterius, & ratione debiti, ideo liberalitas non est species justitiae, sed est pars sibi annexa, 22. q.58.12. ad 1. & qu.117.2. ad 3. & 3. ad 2. & 5. o. & qu.118.1. ad 2. & q. 124.4. ad 1. & q.157.1.c

26 Liberalitas est de se in sumptibus, non autem in distinctionibus, sed justitia nullo modo est ad se, 22. q.106.3. ad 1. & q.117.3. ad 3

27 Liberalis consiliber rei est dominium, & potestas sui actus ad opposita, 1. quist. 81. 3. 4. 0

28 De ratione vel necessitate libertatis non est esse primam causam sibi id quod liberum er, 1.q.81.1.ad 3

29 Posse velle malum non est libertas, nec est pars libertatis, 1. qu.62.8.ad 3. & 22. quist. 88. 4.ad 1

30 Tota radix libertatis ut subiectum, est voluntas: ratio autem, ut causa, 12. q.6.2.ad 2. & q.17.1.ad 2

31 * Libertas opponitur necessarii coactionis, non autem necessarii finis, 1.q.82.c.ad 1. & 22. qu. 44.1. ad 2. & 3. qu. 14.2. c

32 Libertas prima est debilitas per peccatum, non autem omnino amissa, 1.q.81.2.ad 3

33 Liberum arbitrium non est habitus proprius, sed est potentia, 1.q.81.2.0

34 Est idem realiter quod voluntas, secundum quod in ea est virsus intellectus, unde est dictum facultas voluntatis, & rationis, 1.q.81.1.4.0.item 12. qu.1.1.c. item 22. qu. 24.1.ad 3. & q.95.5.c

35 Est tantum eorum, qui sunt ad finem, 1. qu.19. 1.c. item 0.82.1.2.c. & q.81.1.ad 5

36 Ut de actibus, est tantum de contingitibus, sed ut de objectis, est etiam de prateritis & necessariis, 22. q.24.1.ad 3

37 * Est per se ordinatum in bonum, nec tendit in malum, nisi sub ratione boni, 1. q.6.1. 1.ad 4. & 1. q.54.3.ad 1

38 Nullius creature liberum arbitrium potest naturaliter esse confirmatum in bono, sed tantum ex gratia, 1. q.61.1.c

39 Liberum arbitrium viatoris potest per gratiam confiri in bono aliquo modo, non autem simpliciter, 3. quist. 52. 7. ad 5. & quist. 79. 6. ad 1. & 2. ad 6

40 In damnatis est obstinatum in malo, quod non potest esse in via perfecte, 22. q.14.1. ad 3. & 3. qu. 52. 6. ad 3. & qu. 86. 1. c

41 Est in omni & solo habente intellectum, 1. q.59.1.c

42 Est in Deo, 1. q.19.10.0

43 Est in beatis, & est in damnatis, 3. q.18.4.ad 1

44 Homo habet liberum arbitrium, 1. qu.83.1.0. & 12. qu. 12.6.0

45 Homo per peccatum amicit liberum arbitrium: quod libertatem a culpa & miseria, non autem quoad naturam, 1. q.83.2.ad 3

46 Non est in brutis, 1. q. 59.3.c

47 Non suscipit magis & minus secundum efficiam, sed secundum dispositionem subjecti, tamen est maior secundum nobilitatem rei, cuius est, 1. q. 59.3.ad 3

48 Omnis actus humanus est

a libero arbitrio vel elicitive, vel imperative, 12. q.1.1.c

49 Eligere est proprius actus elicitus liberi arbitrii, 1. q. 83. 3.4.0. & 3. q.18.4.b. c

50 Libido voluntatis gravat peccatum, sensibilis autem levior, 22. qu.154. 3. ad 1. & qu. 156. 3. c. ad 3

51 Non licere aliquid alicui contingit duplicitate, scil. ratione prohibitionis, & ratione defensionis, 22. q.187.1.c

52 Lignum vita, & arbor scientia boni & mali sunt materialia, sed significant res spirituales, 1. q.162.1.ad 4

53 Causabat immortalitatem in Adam per solam fortificationem virtutis, alii vero cibi refranando deperditum, 1. q. 97.4.0

54 Causa principalis immortalitatis Adae erat virtus supernaturalis ei data; non autem lignum vita, sed tanen erat coadjuvans ad continuationem vitae, 1. q.97.4.c. n.

55 Si post peccatum homo comedisset de ligno vita, non potuisset evadere mortem, sed potuisset cam ferre, 22. q.164. 2. ad 6

56 Idem locus & status Sanctorum ante adventum Christi dicebatur sicut Abraham ratione requie, & limbus inferni ratione defectus gloria, non autem sunt omnino diversi, 3. q.52.2.ad 4

57 Gaudium magnum erat in eo de gloria sperata, 3. q. 52. 5. ad 1

58 In limbo patrum erat dolor dilatione gloria, non tenet poena sensibilis pro peccato; sed Christus solvit utrumque, scil. præservando a secundo, & dando gloriam, 3. q.52.2. ad 2. & 5. ad 1

59 Non sicut sanctorum animæ ante Christi adventum habebant quietem per immunitatem poenae, limbus sicutus Abraham dicitur, qui fuit primum exemplum credentium; sed quantum ad id quod saeculis decrat requies deficeret, dicitur infernus, suppl. q.69.4.0

60 Limbus quantum ad qualitatem loci est diversus ab inferno

ferno dominatorum, sed quantum ad situm loci sunt loca continua, nisi quod limbus Patrum pars superioris inferni esse viderit, supplem. q. 69. s. c.

6 Cum pueris in limbo nulla adit ipses beatæ vita, quæ patribus aderat, qualitate præmii, & pœna limbus puerorum differt a limbo Patrum, non autem sit, et si requies Patrum in superiori loco effredatur, suppli. q. 69. 6. o

7 Sive in statu consequenti pro meritis bonum, sive malum, constituta sunt animæ corporibus exuta; convenienter quinque loca distincta sunt, scilicet paradiso, limbus Patrum, purgatorium, infernum, & limbus puerorum, suppli. q. 69. 7. c

Limus est terra spermifera aquæ, ideo corpus hominis dicatur componi ex eo, id est ex quatuor elementis, 1. q. 91. 1. o

8 Lingua infirmi, quæ infesta est cholerico, & amaro humore, non potest percipere aliquid dulce, sed omnia videntur ei amara, 1. qu. 75. 2. c. & qu. 111. 4. c

2 Donum linguarum est gratia gratis data, & necessaria fuit duplice ratione, scilicet ut primo discipuli Christi per universum orbem discurrentes fidem eius ubique prædicarent, & ut sicut gentibus ad idolatriam declinabitus introducta esset diversitas linguarum, ita etiam quando erant gentes ad cultum unius Dei revocanda, contra hujusmodi diversitatem remedium adhiberetur per donum linguarum, 22. q. 176. 1. o

3 Christus habuit donum linguarum, quo tamen non est usus, quia tantum in una gente prædicavit, 22. qu. 176. 1. ad 3. & 3. q. 7. 7. ad 3

Litigium propriæ est contradiçio in verbis non ex defectu amoris animus unientis, sed ex hoc quod quis non veretur contristare personam; prius est contentio, & pernit ad discordiam contrariantem charitatem; secundum contra-

risitor amicitiae, vel affinitati, non autem mansuetudini, vel temperantia, licet oritur aliquando ex ira, vel concupiscentia generali, & ex multis aliis, 22. quæst. 11. 1. o

Litterarum figura, quibus tria & sex repræsentant Graecos, satis sunt propinquæ apud eos, 3. q. 46. 9. ad 2. f.

1 Inter quilibet duos loca sunt infinita loca tam divisibilia, quam indivisibilia, 1. q. 53. 2. c

2 Respectus & inclinatio, & ordo corporis gravis ad locum medium est relatio realis, 1. q. 28. 1. c

3 Este in loco dicitur dupliciter, scilicet sicut esse in aliquo re, vel effici locatum in loco, 1. q. 9. 2. c

4 Contingit dupliciter, sc. circumscriptive, & diffinitive, 1. q. 53. 1. o

5 Quod est in aliquo loco tota litera essentia, potest simul esse extra, non autem totaliter quantitat, 1. q. 8. 2. ad 3

6* Incorporalia sunt in loco, 1. q. 8. 2. ad 1. & ad 2

7 Deus non est in loco circumscriptive, neque diffinitive, quia est ubique, 1. q. 52. 2. c. & 3. q. 12. 3. ad 3

8 Dicitur esse in loco metaphorice, quia impler locum causalitate effiduum, non autem distanta dimensionum, 1. q. 8. 2. c

9 Est in loco non quidem quid mensuratum loco, sed ut dans virtutem loco locandi & continendi, 1. q. 8. 2. c

10 Longanimitas est virtus, qua habetur animus tendendi in aliquid distans in longinquum, & convenient dupliciter cum patientia, sed magis cum magnanimitate, scilicet primo quidem, quia patientia, sicut & fortitudo, suffinet aliqua malæ propter aliquid bonum, quod si ex propinquæ expæctetur, facilius est suffinire, si autem in longinquum distans, difficulter est expæctatio. Secundo, quia hoc ipsum quod est differri bonum speratum

sum, natum est causare tristitiam; & sic secundum quod sub eadem ratione mali contristantis potest comprehendendi & dilatio boni sperati, qua pertinet ad longanimitatem, & labor quem homo sustinet in continuata execuzione boni operis, quod pertinet ad constantiam, tam longanimitas quam eriam constantia sub patientia comprehendetur, 12. q. 1. 6. ad 1. & 2. q. 16. 2. o

11 Ambrosius reprobat omnes ludos in sacra Scriptura, non autem in aliis, 22. qu. 169. 2. ad 1

12 Ludus est in remedium contra fatigationem animalem, dans animæ quietem, id est delectationem, 12. q. 1. 6. ad 1. & 2. q. 16. 2. o

13 Longanimitas magis respecti spem, quam timorem, vel audaciam, vel tristitiam, sicut eriam magnanimitas, 22. q. 169. 5. o

14 Louquendi modi diversi sunt in diversis linguis, 1. q. 39. 3. ad 2

15 Deus loquitur angelis vel hominibus offendendo aliquid, & fortassis Deus primis hominibus antea loquebar, sicut cum angelis loquitur, ipsa immutabilis veritate illustrans mentes eorum: etsi non tanta participatione Divine essent, quanta capiunt angeli, secundum Augustinum, 1. quæst. 94. 1. c. f.

16 Defectus ludi est peccatum, sed minus quam excessus eius, 22. q. 168. 4. o

17 Excessus ludi duplex, scilicet ratione turpitudinis vel documenti, & ratione indebita circumstantia; primus est peccatum mortale, secundus autem est peccatum veniale, nisi ponatur finis in hoc, 22. q. 168. 5. o

18 Peccata ratione foliis intentionis excusantur per lumen, non autem peccata ex sua specie, sed redditum lumen obsecnum, & flagitium, 22. q. 168. 7. ad 1

19 Lumen duplicit potest esse aliqui, scilicet vel per modum formæ permanentis, vel per modum passionis transiuntis, 22. quæst. 171. 2. c. & q. 175. 3. ad 2

20 Maius lumen offuscatur minus lumen, scilicet alterius illuminantis; non autem minus lumen illuminat; sed perficit ipsum, 3. q. 2. 4. ad 2. & q. 9. 1. ad 2

Ludificatio dæmonum magis homines in bestias secundum apparentiam rantum, non autem secundum rei veritatem, 1. quæst. 11. 4. 4. ad 2. & 22. quæst. 165. 2. ad 4

21 Ludus est in remedium contra fatigationem animalem, dans animæ quietem, id est delectationem, 12. q. 1. 6. ad 1. & 2. q. 16. 2. o

22 Ambrosius reprobat omnes ludos in sacra Scriptura, non autem in aliis, 22. qu. 169. 2. ad 1

23 Ludus triplex, scilicet turpis, devotus, & recreatus. Primos debet vitari & quolibet, secundus est laudabilis, tertius debet sumi, sed temperatus a penitente, 22. q. 168. 4. ad 1

24 In ludi cavenda sunt tria, scilicet dicta & facta turpia & nociva, resolutio gravitatis & indebita circumstantia, 22. q. 168. 2. o

25 Ludere inordinate ratione recreationis opponit extrahendit, sed pertinet ad mollem ratione quietis, 22. qu. 138. 1. ad 2

26 Defectus ludi est peccatum, sed minus quam excessus eius, 22. q. 168. 4. o

27 Excessus ludi duplex, scilicet ratione turpitudinis vel documenti, & ratione indebita circumstantia; primus est peccatum mortale, secundus autem est peccatum veniale, nisi ponatur finis in hoc, 22. q. 168. 5. o

28 Peccata ratione foliis intentionis excusantur per lumen, non autem peccata ex sua specie, sed redditum lumen obsecnum, & flagitium, 22. q. 168. 7. ad 1

29 Lumen duplicit potest esse aliqui, scilicet vel per modum formæ permanentis, vel per modum passionis transiuntis, 22. quæst. 171. 2. c. & q. 175. 3. ad 2

30 Maius lumen offuscatur minus lumen, scilicet alterius illuminantis; non autem minus lumen illuminat; sed perficit ipsum, 3. q. 2. 4. ad 2. & q. 9. 1. ad 2

419 3 Lumen naturale intellectus nihil aliud est quam mansuetatio veritatis, 3. q. 67. 1. c. & q. 106. 1. c.

4 In homine est triplice lumen, quo non participant bruta, scilicet lumen naturae, gratiae, & gloriae, 1. q. 106. 1. ad 3.

5 Lumen naturale intellectus conformatur per infusionem luminis gratitui, 1. q. 12. 33. c.

6 Lumen supernaturale intellectus, id est intellectus qui ponitur donum Spiritus sancti, est quaedam acuta perspectio Divinorum, 1. q. 106. 1. ad 2. & 22. q. 49. 2. ad 2.

7 Lumen intelligibile imprimitur divinitus ad iudicandum via ab aliis, ad intelligendum Scripturas, & ad interpretandum, sicut Apostolis, ad cognita naturaliter, & ad agenda, 22. q. 173. 2. c. fin.

8 Lumen gloriae non potest esse connotatae alicui creaturae, 1. q. 12. 3. ad 3.

1 Luminarium productioni premititur planitarum produc-
tio ad excludendam idolatriam, 1. q. 70. 1. ad 1. & ad 4.

2 Luminaria prodeta sunt primo die quoad substantiam; sed quoad collationem determinata virtus prodeta sunt quarta die, 1. qu. 70. 1. ad 1. & 2. q. 4. 1. ad 2.

3 Sunt fixa in sphæris, secundum Arist. nec moventur sine suis sphæris, sed oppositum tener Ptolemaus, 1. qu. 70. 1. ad 3.

4 Sol dicitur luminae magnum, & luna luminae minus; sed propter quantitatem, & propter virtutem; luna vero dicitur magna propter quantitatem apparentem & claritatem, & propter propinquitatem ad nos, & propter manifestos eius effectus, 1. q. 68. 1. c. fin. & q. 70. 1. ad 5.

1 Luna plena oritur vespero, & occidit mane, ideo dicitur praefixa nocti, quia probabile est quod producatur sit imperfecta, sicut & plantæ & animalia, 1. q. 70. 1. ad 5.

3 Non dicitur prædicti dici-

sicut nosti, licet appareat in die, quia non dominatur die propter præsentiam majoris luminaris, scilicet folis, 1. q. 68. 1. c. fin. & q. 70. 1. ad 5.

3 Secundum proprium motum est velocior sole, sed secundum motum diuinum est e converso, 3. q. 44. 2. ad 2.

1 Lux seu lumen non est corporis, nec est evidenter coloris, 1. qu. 67. 2. o. & q. 76. 7. c. & q. 92. 1. ad 2.

2 Non est forma substantialis solis, sed est qualitas activa cuiuslibet lucentis a se, 1. q. 67. 1. o.

3 Proprie est tantum in corporibus quantum ad illud a quo sumitur nomen, sed quantum ad illud cui imponitur, magis convenit spiritualibus, quam corporalibus, 1. q. 67. 1. o. item q. 74. 2. o.

4 Non habet contrarium, quia est qualitas primi alterantis, 1. q. 67. 3. ad 2.

5 Dicitur esse fine numero, pondere, & mensura; quia virtus eius se extendit ad omnia corporalia, non autem simpliciter, 1. q. 5. 5. ad 5.

6 Lux primo creata fuit sol, sed adhuc informis, quoad determinationem virtutis factam quartu die; nec lux erat nubes, nisi secundum similitudinem, 1. quaff. 70. 4. o. & q. 68. 1. c. fin. & q. 70. 1. ad 2. & q. 74. 1. ad 2.

7 Lux non videretur per aliquam similitudinem, sed per essentiam suam informat oculum, 1. q. 56. 3. c.

8 Facit quod color qui est visibilis in potentia fiat visibilis in actu, 1. q. 67. 3. ad 3. & q. 79. 3. ad 2.

9 Eodem actu videretur color & lux, ut ratio vivendi, non autem ut objectum, 13. q. 8. 3. ad 2. & q. 12. 3. ad 2.

10 Alium effectum facit lux folis, aliud lux iovis, & sic de aliis planetis, 1. q. 67. 3. c. & q. 70. 1. ad 2.

11 Lux agit ad productionem forma substantialis, ut instrumentum coli, 1. q. 67. 3. ad 3.

1 Luxuria principaliter est cir-

circa voluptates veneras, secundario autem dicit excessum in aliis, 22. q. 153. 1. o.

2 Ad hanc luxuria est peccatum, 22. q. 153. 3. o.

3 Deliberatus extra limites matrimonii est peccatum mortale; aliter vero est veniale, 22. q. 35. 3. c. item q. 16. 3. c. & q. 163. 3. o.

4 Luxuria est vitium capite, 22. q. 153. 4. o.

5 Peccata luxuria inter vi-
ta intemperante sunt maxi-
mæ exprobriabili, 22. q. 151. 4.
ad 3.

6 Species luxuriæ sunt sex,
scilicet fornicatio, adulterium,
incestu, stuprum, rapinus, &
luxuria contra naturam, 22.
q. 154. 2. o.

7 Stuprum aliquando sumi-
tur communiter pro omni pec-
catu luxuriæ, 22. quæst. 154.
6. ad 2.

8 Sacrilegium reducitur ad
species tres luxuriæ, scilicet
vel ad stuprum, vel ad adulterium,
in quaestum violatorum vir-
gi. Deo desponsata; vel ad in-
cestum, inquantum est cum
cognata spirituali, 22. q. 154.
1. ad 3. & 10. ad 2.

9 Peccatum luxuriæ contra
naturam non est humanum,
sed bestiale, 22. q. 142. 4. ad 3. &
q. 154. 11. o.

10 Est gravissimum inter
species luxuriæ, secundo ra-
pitus, tertio incestus, quarto
adulterum, quinto stuprum,
& minima fornicatio, 12. q.
73. 7. c. & 22. q. 154. 12. o. & qu.
270. 1. ad 2.

11 Species luxuriæ contra
naturam sunt quatuor, quarum
gravissima est bestialitas, secundo fodomia, tertio cum
muliere extra naturam, quarum
mollities, 22. qu. 154. 11. o. &
12. ad 4.

12 Circa tempora Abrahami
humanum genus venerat ad
profundissimum peccatorum,
scilicet ad infidelitatem, & ad
turpisimum virium contra na-
turam, 3. q. 60. 2. ad 2.

13 Filii luxuriæ sunt otio,
seculice, cæcitas mentis, incon-
fideatio, precipitatio, incon-
stantia, amor sui, odium Dei,

afflus prætentis faculi, &
desperatio futuri faculi, 22.
q. 13. 6. o. & q. 153. 4. 5. o.

14 Gradus luxuriæ quintuplex,
scilicet aspectus, cogi-
ratio, delefatio, consensus,
& opus, 12. q. 72. 7. c. fin. item
ad 3.

15 Ex luxuria oriuntur qua-
tor inordinati actus locatio-
nis, sc. turpiloquia, scutolo-
quia, scurrilia, & ludicia,
22. q. 153. 5. ad 4.

16 Nulla passio ita deprime-
rationem, sicut guia, & lux-
uria, 22. q. 53. 6. o. & q. 55. 8.
ad 1. & q. 180. 2. ad 3. fin.

17 Homo incurrit quintup-
plex damnum ex luxuria, sc.
depræficiem mentis, exha-
rationem, periculum perfec-
tio, & impedimentum bonorum ope-
rum, 22. q. 46. 3. c.

18 Luxuria vix vitari potest,
nisi vitetur principium eius,
scilicet aseptus mulieris pul-
chritudine, & præcipue aseptus vir-
ginis, 22. q. 167. 2. c.

19 Luxuria vincit fugien-
do, sed acedia & cetera vi-
tia resistendo, 12. q. 35. 6. ad 3.
& q. 74. 3. ad 2.

1 Maceratio proprii corpo-
ris non est accepta Deo, nisi
discrera, ut concupiscentia re-
franetur, & natura non nimis
gravetur, 22. qu. 88. 1. ad 3. &
quaff. 147. 1. ad 2. & qu. 188. 6.
ad 3.

1 Macula in corpore, &
macula in anima contingit du-
pliciter, scilicet privatione de-
coris per peccatum mortale,
& ex superinductione per pec-
catum veniale, 3. quæst. 87. 2.
ad 3.

2 Macula peccati est defec-
tus nitoris animæ, scilicet lu-
minis divini, & rationis, &
gratiae, ex inordinato amore
temporalium, 12. q. 86. 0. & q.
89. 1. o. & 22. q. 87. 6. c.

3 Non dicit aliiquid politi-
vum in anima, nec privatio-
nem tantum, sed in respectu
ad suam causam, sc. ad pecca-
tum; ideo diversorum pecca-